

Biblioteca Universităţii din Cluj
Sibiu

Déu Hírlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével

Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetőségével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontali törvényszék bejegyzési száma 99
(Dos. No. 934/1938)

Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

A török szénterület feltárása

Törökország a legutóbbi két évtizedben felette nagy sulyt helyezett arra, hogy széntermelését gyarapítsa. Erre az elhatározásra igen súlyos megfontolások készítették. Törökország ugyanis a legutóbbi világháborúban keserűen tapasztalhatta, hogy milyen nehézségekbe ütközik a badi gazdálkodás mindazon országokban, amelyek szénellátás tekintetében arra szorúlnak, hogy nagyobb részben más államokból szerezzék be szükségletüket. Törökország annak idején mindent megtett, hogy szövetségesét, amennyire csak lehetséges volt, segítse. Azonban a Konstantinápolyba vezető keleti vonaton csak igen korlátozott mennyiségben volt lehetséges a szén szállítása. Ennek a szűkös helyzetnek az lett a következménye, hogy 1915-ben a vasutakat sztrátegikailag fontos vidékeken csak fával fűthették, később pedig már a forgalom beszüntetésével számoltak, mert az a veszély fenyegetett, hogy a fakészletek teljesen kimerülnek a fokozott kihasználás révén. Ilyen veszedelmes helyzetbe jutott Auszoniót esztondóval ezelőtt Törökország, jelleget a Fekete-tenger partvidékén hatalmas széntelepek vannak. A zonguldaki szénmedencét már 1828-ban kezdték fel, kihasználását azonban csak husz esztondóval később kezdték meg. Lassan emelkedett ugyan a termelés, de az elért eredmény száznál is volt az ország mindjohban fokozódó szükségleteihez képest. Etekintetben akkor sem történt változás, amikor az új török mozgalom diadallra jutott.

Voltaképpen csak husz évvel ezelőtt kezdődött a kihasználási munka. Mindaddig az évi hozam legfeljebb félmillió tonnára terjedt, 1926-ban azonban már másfél millió tonnát mutatott az évi mérleg. A törökök ezzel az eredménnyel sem voltak még megelégedve és ez az elégedetlenség érthető is, mert a török szénmedencében elfekvő széntömeget legalább is hétézfél milliárd tonnára becsülték a legutóbb tartott szakértői vizsgálatok alkalmával. Óriási tömeg ez és Zonguldak versenyezik a világ leggazdagabb széntelepeivel. A szakértői bizottság jelentése után tehát azonnal új intézkedések történtek a szénterület még fokozatosabb feltárása érdekében.

A török kormány átlátta, hogy megfelelő modern módszerek és új gépek, kihasználási eljárások révén a termelést a legnagyobb mértékben fokozni lehetne anélkül, hogy a készletek korai kimerülésétől kellene tartani. Így három évvel ezelőtt hetvenöt, ezidén pedig már százhusz százalékkal emelkedett a hozadék. Mindaddig azonban a széntermelés mégsem elégtette ki az összes lehetőségeket, mert a jelen háború folyamán lehetetlen volt külföldről megszerezni azokat a gépeket és egyéb segédeszközöket, amelyekkel a termelést még magasabbra lehetett volna fokozni. Volt azonban e késedelemnek még más oka is. A török szénterületet ugyanis különböző társaságok aknázták ki, amelyek egymás érdekeit kereszttétél és amelyek közül egyik-másik nem is rendelkezett azzal a felkészültséggel, hogy feladatának minden tekintetben megfeleljen. Most óriási változások történtek ebben a tekintetben is. Az egész szénmedencét legújában a török állam vette birtokába és ennek máris megmutatkoztak következményei. Nyolc hónap óta minden háborús nehézség ellenére a szakadatlanul emelkedik a kitermelési számarány és további emelkedésre lehet számolni a jövőre vonatkozólag is. A török kormány viszont nemcsak a belső piac követelményeit akarja kielégíteni, hanem külföldre is óhajtat széntet szállítani. Az eredmények a leghatározottabban biztatják, mert már az elmúlt esztondókban is volt valamelyes kivétel. Etenként körülbelül hétszáz ezer tonna széntet exportált Törökország, vevői főleg Görögország és Olaszország voltak. Előnye a török szénnek az is, hogy igen jó minőségű, feltárása pedig viszonylag könnyű. Jelenleg a török szénmedence területén huszonkétezer munkás dolgozik. A tehetségesebb munkásokat a bányaiskolában képezik ki, majd vezető tevékenységet fejtenek ki a feltárásban. Már épül a vasut is Jirak és Filyos között, amely a szénigazdaságnak nagy hasznára lesz. Ennek az új vasuti vonalnak lesz még egy általánosabb előnye is, mert kiépülése révén létrejön a közvetlen kapcsolat a Földközi-tenger és a Fekete-tenger között. Egy másik vasuti vonal viszont a szén

riai határvidéktől Szamszunig feg huzódni. A tengeri utak természetesen nagy szerepet játszanak majd ezután is.

Az utaknak ilyen körülmények között való biztosítása igen sok pénzbe került és nagy munkaváldozatot követelt, de megvan az a felbecsülhetetlen előnye, hogy

Törökországot szénellátás tekintetében függetlenre teszi. Ha pedig tekintetbe vesszük, hogy ezen kívül semmiféle háborúban nem lehet majd Törökországot ezen legnagyobb hőerő-telepétől elvágni, akkor megállapítható, hogy a török szénut egy háborús, mint békegazdasági szempontból a legnagyobb vívmányt jelenti az ország számára.

A német csapatok bevonultak Moszkva külső védelmi vonalába

Kalinin és Kaluga városok már több napja német kézen vannak. A visszavonuló szovjet csapatok felgyújtották Wjaszma városát, ahol egész házsorokat röpitettek a levegőbe

Valóságos bombazápor hull Szentpétervárra

A Szovjetunió két legnagyobb városa, Moszkva és Szentpétervár ellen egyre erősödő heveségű támadásokat intéznek a német csapatok, Moszkvától északnyugatra Kalinin, dényugatra pedig Kaluga városa, mint a legújabb német hadijelentés közli, több napja már német kézen van. A német véderő a sikeres hadműveletek során behatolt Moszkva külső védelmi vonalába is, érthető tehát, ha a szovjet fővárosban tetőpontra hágott az izgalom. Szentpétervár katonai és ipari berendezéseire valóságos bombazápor hull. Az egyik elmúlt éjszaka során több ezer kilógram robbanó- és gyújtóbombát dobta a német repülő Szentpétervárra, melynek egész épülettömbjei lángokban állnak. A Német Távirati Iroda értesülése szerint a szovjet csapatok a kitérés kísérletek során ismét rengeteg fegyvert és hadianyagot vesztek el és ép ilyen súlyos az embervesztésük is. A front középső szakaszán, Moszkva előtt, a brjanszki és wjaszmai kettős nagy bekerítő csata már rég elődt, az utolsó szovjet erők felmorzsolása folyamatban van. Most érkezett a hír, hogy a szovjet csapatok, ki vonulásuk előtt, felgyújtották Wjaszma városát és amit a tűz nem emésztett volna meg, felrobbantották. A polgári lakosság közül nagyon sokan életüket veszítették a robbantások következtében. Wjaszma sok utcáján nem látható egyéb, mint a légeit faházak füsttölgy romjai. A szovjet csapatok szinte minden utcát aláaknázták, nagyon sok járókelő, főképp asszonyok és gyermekek, az aknák robbanásai következtében az utcaburkolattal és a tégladarabokkal együtt a levegőbe röpittek. Az idejében érkezett német műszaki csapatok a legutóbbi aknákat azután hamarosan ártalmatlanná tették és biztosították a csapatok átvonulását és egyben a polgári lakosság életét is.

A keleti fronton zajló hadműveletek legújabb eseményeiről a Rador hírszolgálati iroda jelentése alapján az alábbiakban számolunk be:

Moszkva külső védelmi vonalánál folyik a harc

A német véderő főparancsnoksága a vezéri főhadiszállásról tegnap a következő harcéri jelentést adta ki:

Keleten már több helyen a Moszkvától száz kilométernyire levő és a szovjet főváros külső védelmi vonalánál harcolnak a német csapatok. A Moszkvától mintegy százhatvan kilométernyire dényugatra, illetve délkeletre levő Kaluga és Kalinin fontos városok napok óta a németek birtokában vannak.

Mint már rendkívül jelentésben közöltük, a brjanszki és wjaszmai kettős csata a befejezéséhez közeledik. A tegnapi nap folyamán a Brjanszktól északra levő katlanba zárt ellenséges erőket is szétverték. Az ellenség itt is rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett. A Brjanszktól délre levő erdős vidék megtisztítása, a megvert ellenséges hadsereg körülzárt részeitől, még folyamatban van.

A nagyszabású áttörési és bekerítő csatában résztvevő német erők zöme szabaddá vált a további hadműveletek számára. A fogságba esett szovjet ka-

tonák száma eddig 560.000, ezenkívül 888 páncélkocsit és 4133 ágyut zsákmányoltak vagy semmisítették meg a német csapatok.

Az Anglia elleni harc során német harci repülőgépek október 16-ra virradó éjszaka a Humber torkolatánál és Anglia délkeleti partvidékén hadifortosságu berendezéseket bombáztak.

Angol repülőgépek tegnap megkísérelték, hogy a német öböl és a Csatorna mentén megszállt terület fölé hatoljanak. A német repülőek ezalkalmmal husz ellenséges repülőgépet lelőttek. A német repülőgépek valamennyien visszatértek támaszpontjukra.

Angol repülőek a legutóbbi éjszaka gyújtó- és robbanóbombákat dobta le Németország keleti részére felett. A bombák csak épületekben okoztak kárt. Három brit repülőt lelőttek.

A brit légiere október 8-14 között nyolevanöt repülőgépet veszített. Urvanében az időben a Nagybritannia elleni harc során a németek vesztesége tíz repülőgép volt.

Erőteljes román légi támadás Odessza ellen

Berlinből jelenti a Rador: illetékes helyről közlik, hogy a román légi haderő október 14-én sikerrel bombázta Odessza városát és kikötőjét. A román harci repülőgépek által a kikötői berendezésekre és hajóépítő üzemekre ledobott bombák nagy károkat okoztak.

BORULATÓ ANGOL VELEMÉNY A SZOVJET HELYZETÉRŐL

Stockholm-ből jelenti a Rador: Az NTI közli,

hogy Lidel Hart a „Daily Mail” című lapban a Szovjetunió helyzetével kapcsolatban megállapítja, hogy az utóbbi hat héten lefolyt hadműveletek hevesége a bolsevisták számára borzalmas volt. Az olyan hosszú fronton, mint amilyen a keleti front, már a hadműveletek elején látható volt, hogy a németek technikai előnyük révén sokkal kisebb veszteségeket fogtak szenvedni, mint a bolsevisták.

A szovjet csapatok számára még az is rend-

kivüli hátrányt jelent, hogy a hátuk mögötti közlekedés egyre rosszabb lesz.

A bolsevisták egyre kevesebb lehetőséggel rendelkeznek, hogy a front egyik szakaszáról a másikra vehessék erőiket. Lidell Hart egyenesen visszautasítja még annak a gondolatát is, hogy az angolok a kontinensen katonai hadműveleteket kezdjenek. Megállapítja, hogy ez a kísérlet egyáltalán nem használna a Szovjetnek és az angoloknak rendkívül csekély esélyeik lennének a sikerre, ha egyáltalán még lehetnek ilyen irányban reményeik.

A „Daily Telegraph” című újság katonai cikk-

írója többek között megállapítja, hogy a Szovjetunió helyzete két oknál fogva rendkívül súlyos.

Először is az új offenzíva hároméves hónap óta tartó szakadatlan harcok után kezdődött, másodszor pedig a német előnyomulás egyre nagyobb méreteket ölt és a legnagyobb gyorsasággal történik.

A bolsevisták nemcsak a moszkvai fronton szenvedtek súlyos veszteségeket, hanem Ukrajnában is, ahol a németeknek sikerült több helyen mélyen átörni a szovjet frontot.

A finnországi volt szovjet külképviselőt széleskörű kémkedési hálózatot szervezett és irányított

Amikor a szovjet katonai attasé „felderítő utra” indul...

Helsinkiből jelenti az NTI: A finn kormány egész sorozat bizonyítékot hozott nyilvánosságra a Finnországban működő szovjet diplomáciai képviselők kémtevékenységéről. Jellemző erre nézve, hogy a finnországi szovjet diplomaták száma a finn-szovjet háborúig mindössze hatvan főből állott, a háború után pedig azonnal kétszázra szokott.

A kémkedés elsősorban személyes megfigyeléseken alapult, de ezenkívül finn egyéneket is besoroztak a kémszervezetbe, akik a tiltott övezetekből szereztek értesüléseiket.

A helsinki szovjetkövetséghez számos olyan személy volt beosztva, akiknek összeköttetései főleg a „Szovjetunió iránti béke és barátság egyesületének” tagjai közül kerültek ki.

Az adatszerzés mindenekelőtt a katonai és ipari be rendezések titkainak megszerzését tűzte ki célul.

Megkísérelték később, hogy a Németország és Finnország között létrejött meg egyezés alapján finn területen Norvégia felé áthaladó német csapatok létszámáról és felszereléséről szerezzenek értesüléseket.

A helsinki lapok naponta közölnek bizonyítékokat az ottani szovjetügynökök munkájáról. Ezek közé tartozott

Bovz Ivan őrnagynak, a helsinki szovjetkövetség helyettes katonai attaséjának „felderítő” utja,

aki a délfinnországi tiltott övezetben utaztatott. Kulibaba Nikolaj, a követség tolmácsa a finnek köréből igyekezett többeket megnyerni hazájuk elleni kémkedésre. Ő is melegen érdeklődött a német csapatok iránt. Beszámolnak végül a finn lapok arról, hogy Popov Dimitrij ezredes, helsinki katonai attasé, finn katonai körökben próbált értesülésekhez jutni. (Rador.)

Távlatok

MEGKÉSETT TERVEK. Tíz nappal ezelőtt még valóban éjjel-nappal tárgyaltak az amerikai-angol-szovjet bizottság tagjai a moszkvai konferencián. Beaverbrook és Harriman, akik Churchill és Roosevelt leveleit is magukkal hozták, a többi kiküldöttel együtt reggeltől estig tárgyaltak a szovjetkormány tagjaival az összműködés lehetőségeit. Litvinov tolmácsolása mellett folyt a vita és amit nappal tárgyaltak, azt éjszaka írásba foglalták. Beaverbrook kijelentette, hogy a tanácskozásoknak gyors üteme jelképes volt, mert ugyanilyen gyorsak lesznek a cselekedetek is, mert kellő időben fognak megérkezni mindazok a hadianyagok, amelyek a szovjet-hadviselés szempontjából szükségesek. A segítség ügye tehát hatályos elintézését nyert. Ezzel az elméleti felkészüléssel szemben azonban csakhamar egé- sen más gyakorlati intézkedések követték. Még meg sem száradt a moszkvai okmányokon a tinta, máris hatalmas rohamra indult újból a német hadsereg és minden ellentállást elsősorú támadásba kezdett az egész vonalon, az Északi Jeges-tengertől a messzi Délig. Ezeknek a támadásoknak eredményeképpen a legváltásosabb órákat éli már a Szovjetunió szíve, Moszkva is, ahol az emlékeztető tárgyalások lezajlottak. Ha nem értek volna olyan hamar véget ezek a megbeszélések, úgy villámgyorsan be kellett volna azokat rekeszteni, mert csakhamar felhangzott a vészkiáltás: Hannibal ante portas! Mialatt az angol és amerikai kiküldöttek a szovjet fővárosban tanácskoztak, a németek azalatt cselekedtek. Ezeknek a győzelmes haditényeknek eredményeként pedig mindaz, amit Moszkvában elhatároztak, az már csak illuzórius jellegű, mert a segítség elkészült. Így kudarcot vallott Gough generális jövődöleése is, aki éppen a német haderők elhátározó győzelme előtt néhány nappal már közeledni vélte azt a pillanatot, mikor a szovjet haderők majd támadásba mennek át. Az angol szakértő ugyanis abban a véleményben volt, hogy oly sok eredményes támadás után a németek most már egyidejűleg nagyobb támadó hadműveletekre képesek lesznek és így a csakhamar meginduló szovjet támadás fogja a szakadatlanul váltakozó hadműveletek végső gyümölcseit learatni. Ezt az utolsó lépést azonban Gough generális elképzelésével szemben éppen a németek tették meg és ezzel természetesen a szovjet hadseregét a győzelem további gyümölcsei is. A német sikerek révén megdőlt egy másik tévhit is, még pedig az a vélelem, hogy a németek a három hónapi szakadatlan küzdelmek miatt már nem rendelkeznek az egész szovjet frontot uraló légierejükkel. A tények azonban ezt is megcáfolták. A legújabb hadijelentések szerint ugyanis a mindent elsősorú erejű német támadás sikerének egyik titka az volt, hogy a német hadsereg légi ereje a szovjet hadseregével szemben hasonlíthatatlan fölényben volt. Bármilyenek azonban az utólagos magyarázatok, egy dolog kétségtelen, hogy az amerikai-angol segítség Moszkva részére megkészt, mint ahogy már előre is megkésztének tekinthetők az egyéb harcterekre vonatkozó tervek is. Ugy a Szovjetunió, mint az angol-amerikai közvélemény megnyugtató céljából ugyanis most hallani lehet egyéb harcterekre vonatkozó tervekről is. Így szó van egy angol offenzíváról is, amelyet az angolok a tél folyamán Olaszország ellen indítanak. Ezen célból két részre osztják a keleti hadsereget és annak nagyobb része a kairói főhadiszállás rendelkezésére állana. A nilusi hadsereg tehát különösen feladat hárulna, amely még a tél folyamán hatalmas offenzívát indítanak Olaszország északafrikai birtokai ellen a légi flotta fokozott segítségével, amely egyben az olasz anyaországot is hevesen támadná. Így vélik az olasz népet háborus készségében kifárasztani. Olaszország azonban már sokkal komolyabb órákban is megmutatta, hogy nem lehet sem kifárasztani, sem háborus céljaitól eltántorítani. Ma pedig, amikor Olaszország szilárdan uralja északafrikai birtokait és érdekeltségében a Balkánon is megerősödött, tisztára vágyálomnak minősíthető minden ilyen elképzelés. Olaszország éppen olyan szilárd a Földközi-tengeren, mint amilyen szilárd a tengely a többi frontokon. A háború továbbhalad a történelmi szükségszerűség útján egy igazságosabb, új világrand felé és ezt a folyamatot semmiféle megkésztő terv nem képes hátráltatni.

Dohányzási, élelmezési és ruházkodási korlátozások a francia fővárosban

Az elveszített háború után fellépő gazdasági nehézségek még mindig erős nyomot hagynak Franciaország életében. A francia és német hatóságok

a termelés legmesszebbmenő irányításával és a készletek minél tervszerűbb elosztásával

próbálják ugyan az adott helyzetből folyó zavarokat csökkenteni, de egyedül a javak tervszerű elosztása nem képes a kereslet és kínálat közötti egyensúlyt megteremtteni.

A legújabb rendelkezések közül két intézkedés talált Franciaországban a legnagyobb visszhangra: a dohánykorlátozás és az ételphatár előírása.

Hivatalos rendelet közli, hogy ezentúl 40 százalékkal kevesebb dohányzárú áll a fogyasztók rendelkezésére, ugyanakkor a jelentékenyen csökkentett készletek eladási árát 33 százalékkal fel is emelték. Ez az intézkedés érzékenyen érinti azt a francia közönséget, amely eddig

a világ egyik legnagyobb dohányfogyasztója volt

és amelynek legnagyobb „dohányzói büszkesége” az volt, hogy francia emberben — Jean Nicot portugáliai francia nagykövetben — tiszteli az egész világ a „dohány apját”.

NINCS DOHÁNY

Nicot ur nemzetének azóta hatalmasra nőtt dohányfogyasztását a párisi „Nouveaux Temps” felállítása szemlélteti: legjobban: 19 milliárd drb. cigaretta, 163 millió drb szivar és 29,5 millió kg. pipadohány megy évenként füstbe a franciák szájában.

Ma a legnagyobb gond, hogyan lehet hozzájutni egy kis „dohányhoz”. Május eleje óta

majdnem teljesen megakadt a dohánypótlás

és már a kávéházak ajtaján — Franciaországban a kávéházaknak adják a trafikjogot — nagybetűs felírás hirdeti, hogy „Rien a fumez” (nincs semmi füstölőni való). A közönség türelmetlenül várja az első új dohányfélék folyamatosabb megjelenését.

SZAMOZOTT KACSÁK

Az ételphatár -rendelet ugyanakkor valamennyi étterem számára egyrészt a „prix-fix” (menü) rendszert teszi kötelezővé, másrészt négy különböző árcsoport felállítását után 50 frankban állapítja meg a legdrágább menü árát.

Ez az intézkedés a zserkerekedőket kiirtását célozza.

Míg az olcsóbb éttermek csak a legnagyobb nehézségek árán tudták legszerűesebb ételphatárát is biztosítani, a luxus-éttermekben kapható volt minden jó falat. Ezek a vendéglők zugpácson felőn vásároltak s így természetesen ennek megfelelően alakultak áraik is.

Az ételphatárkövetkeztében több híres párisi luxus-étterem lezuhant redőnyeit és vége van azoknak az időknél, amikor a „Tours d'argent” vendéglőben kizárólag számozott kacsákat szolgáltak fel és a remek ebéd után a vendégek az ilyen vagy olyan számú kacsca elfogyasztásáról

diszes oklevelet állítottak ki

vagy amikor a híres Montorguil-utcai „Escargó”-ban már napokkal előbb jártak az emberek a később feltalálásra kerülő s a vendéglős kissé borsosárú humor szerint „cuclis üvegen szoptatott” ... csigákat kiválasztani...

„JEGY NÉLKÜL” VARÁZSSZÓ

Míg az élelmezési fronton lefelé szorították az árakat, a női luxusdivatban fordítva alakult a helyzet. Franciaországban június közepén életbelépett a ruha- és textilipar és már csak évi 100 „pontért” lehet ruházkodási cikket vásárolni.

Háromezer frankon felül azonban, valamint az olcsóbb kategóriákban is minden olyan ruha, amely pótananyagból készült, jegy nélkül vásárolható.

„Jegy nélkül!” — ez ma az a büvös szó, amelyre minden francia szív hangosan dobog

A francia és német gazdasági szakértők tehát jó lélekismerőknek bizonyultak, amikor ennek a varázsigének erejét felismerték, mert míg a jegymentes luxusruhákkal nemcsak a világhírű párisi „haute couture”-t, Molyneuxt, Patout, Schiaparellit, Lelongot, átmentik a vásárlásból, hanem addig a másik oldalon legelső sorban is

a műanyagok mielőbbi elterjedését érik el.

Mint Momm ur, a német hatóságok textilfőnöke a sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, a Franciaországban eddig felállított, vagy átszervezés alatt álló 23 nagy műszövetgyár termelése ezzel a rendelkezéssel már biztosítottak is tekinthető.

FACIPÓ KOPOG A PÁRISI JÁRDÁN

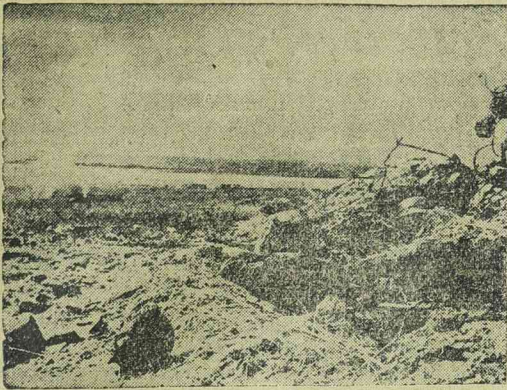
Most a legújabb rendelkezések értelmében ugyan-csak jegy nélkül adható a fából és minden más bürpótló anyagból készült férfi és női cipő is. Az üzletekben már látni is, és az utcákon már —

hallani is ezeket a facipókat.

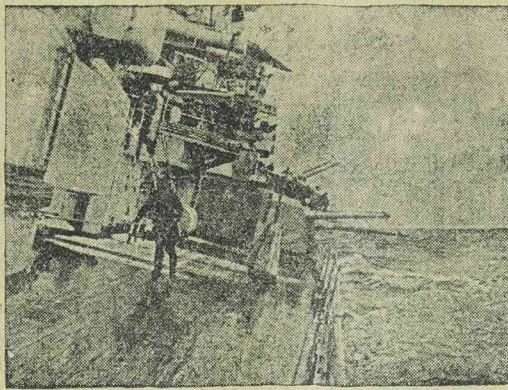
Csinos kis női lábakon nem is hangzanak oly rosszul! Az alakjuk sem hagy semmi kívánnivalót hátra, tetszik még a finnyás párisiaknak is, csak a sullyval egyelőre még egy kis baj és a járás sem tűnik bennük olyan rugalmasnak, mint a bőrbellekben.

Az élelmezési, dohányzási és ruházkodási fronton életbelépett rendelkezések jobban osztják el a javakat és a különböző társadalmi osztályokra igazságosabban igyekeznek a terheket kivetni. Franciaország életformáit most már a magasabb szempontok szabják meg.

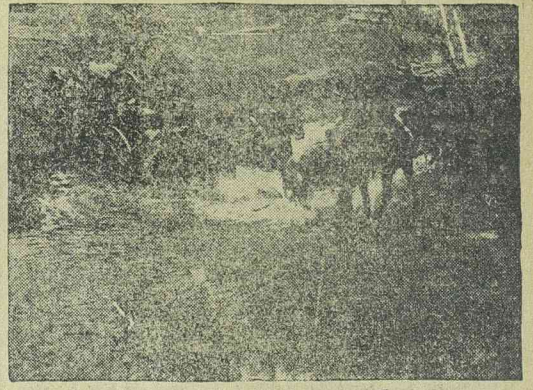
D. F.

Német katonák harci állásban a keleti fronton

Német csatahajó a viharos tengeren

A tábori konyha átkel egy patakon

Lemondott a japán kormány

Északkinából Mandzsukuoba tettek át több japán hadosztályt
Japán nem türi tovább a csungkingi kormány támogatását

Tokióból jelenti a Német Távíratok Iroda: A japán kormány lemondott.

A Havas-OFI ügynökség jelentését továbbítja a Rador. Eszerint Hsueshio tábornok, a csangjai csapatok főparancsnoka kijelentette, hogy

Északkinából kivonják a japán csapatokat és a mandzsukuói helyőrségeket erősítik meg ezekkel az egységekkel.

A tábornok megjegyezte, hogy három vadászadosztályt már elhagyta Hunan tartományt és Mandzsukuoba tette át állomáshelyét, ahol ezidőszerezt har-

minckét japán hadosztály tartózkodik.

A Német Távíratok Iroda tokiói jelentése ismerteti a „Tokio Nisi Nisi” című japán lap cikkét. A lap azt írja, hogy Japán türelmének is vannak határai. Ha az Északamerikai Egyesült Államok továbbra is támogatják a csungkingi kínai kormányt,

Japán kénytelen lesz nagyfontosságú elhatározást hozni.

Japán a helyzetet öntudatosan szemléli és háborus arcvonalának megszilárdításához semmi kétség sem férhet. (Rador.)

légi harcokkal fognak küzdeni, de a tapasztalat ennek éppen az ellenkezőjét igazolta, amikor az első légi ütközetek során

megismerkedtek a német repülők erejével.

— Ha Amerikában ismernék a német légiereő ütőképességét, azt hiszem, egyetlen egy amerikai pilóta sem lépne be többé a brit légiereő kötelékébe, — mondotta a hazatért amerikai repülőbizt.

Török tábornokok szemleutja a keleti fronton

Ankarából jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy Ali Fua Erken tábornok, a török katonai főiskola igazgatója és Emir Huesnue Erkilet nyugalmazott török tábornok és katonai szakiró szerdán repülőgépen Isztambulból Berlinbe utaztak és a német kormány meghívására tanulmányutat tesznek a keleti fronton.

Dzsibuti környékén váratlanul újabb angol mozdulatok észlelhetők

Egy brit különítmény elhurcolta a francia járőr tagjait

Vichyből jelenti a Német Távíratok Iroda: A dzsibutii rádió újabb brit ellenséges megnyilatkozásokról ad hírt, amelyek Francia-Szomáliában történtek. Alisabbeh francia területen egy brit különítmény megrohanta a francia járőr tagjait s azokat Dauenlebe hurcolta, ahol börtönbe vetették őket és úgy bántak velük, mintha közönséges gonosztevők lennének. Hátrakötözött kezekkel szállították a francia katonákat a börtönbe.

A dzsibutii francia fő kormánybiztos tiltakoz-

ása eredménytelen maradt.

A dzsibutii rádió bemondotta egyébként azt is, hogy az angol zárlat még szigorúbbá vált, különösen a francia területi vizeken. Szeptember tizennyolcadika óta a Dzsibutii-öbölben emiatt szünetel a forgalom. Még a parti útegek által támogatott halászbárkák sem mehetnek ki az öbölből annak megköszatása nélkül, hogy azonnal angol hadihajók fogságába ne esenek. (Rador.)

A brit zavarkeltési eselszövésnek nincs visszhangja a Balkánon

Berlinből jelenti a Rador: A „Berliner Börsenzeitung” és a „Völkischer Beobachter” erélyesen visszautasítja az angolszász propaganda balkáni zavarkeltési kísérleteit s azt írja, hogy a szófiai rádió közlése, mely megbélyegezte az „állítólagos bolgár háborús készülődésekről” terjesztett hazug brit hír-

verést, megérdemelt ostromzó válasz volt a békebontók számára.

Ez is fényt vetett arra, hogy London újabb valótlan állítások révén Törökországot a tengelyhatalmak ellen akarta hangolni, hogy feladja semlegességét és háboruba sodródjék.

Nedics tábornok, szerb miniszterelnök kiáltványa

Berlnből jelenti a Havas-OFI ügynökség: Nedics tábornok, szerb miniszterelnök kiáltványt intézett a szerb néphez és bejelentette, hogy a legerélyesebb harcot folytatja a gyilkosok és fosztogatók ellen. Ha az ellenállás folytatódik, — mondotta a miniszterelnök, —

büntető expedíciókat szerveznek s „az ártatlanok a bűnösökkel együtt szenvednek majd”.

Kiáltványában Nedics tábornok felhívja a szerb földműves népet, vegyen részt az ország elleneségei elleni küzdelemben. (Rador.)

Amerikai repülők megdöbbenve tapasztalták a német légiereő ütőképességét és leküzdhetetlen harci fölényét

Az első légi összecsapások után sok amerikai pilóta kilépett a brit légihaderő kötelékéből — „Ha Amerikában ismernék a valóságot, senki sem lépne be az angol légiflotta harcosai közé”

Berlinből jelenti a Rador: A brit repülőbiztsek egyik legkiválóbb tagja, R. S. E. Aldridge repülőfőhadnagy a német vadászgépekkel folytatott harcban gépével lezuhant.

Német katonai körökben megállapítják, hogy Anglia legjobb repülőit veszteti el a Csatorna partvidéke ellen intézett sikertelen brit légitámadások során. A helyzetet semmiképp sem változtatja meg az a körülmény, hogy a brit pilótákat kanadai, ausztráliai, újzehlendi és amerikai repülővel igyeksenek helyet-

tesíteni, mert a hosszú éveken át kiképzett angol pilótákat ezek

a sebteiben begyakorolt repülők nem pótolhatják.

Egy Angliából Amerikába visszatért pilóta kijelentette, hogy husz társa, aki a brit légi haderőben teljesített szolgálatot, élt jogával és

visszatért Amerikába.

Kezdetben ezek azt hitték, hogy közepes erejű német

FORUM (Arad)

a nagyművek színháza. Tel. 20-10

Ma romániai fiimbemutató! A világ nyolcadik csodája!

Walt Disney

Egyetlen e z es ét betöltő paradés, szin pompás rajzfilmje! Két évig készült, két órán át nézzük és amíg élünk em ékezzük rá

Walt Disney
Pinocchio

Egy élő fabábu csodálatos kalandjai

Műsoron kívül a legújabb O. N. C. és UFA-híradók Diákoknak engedélyezve! Lőadások 3 5, 7-15 és 9-30-kor. Kedvezményes jegyek nem érvényesek

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Brătianu-tér 3.

Telefon: 28-10.

Aradi szerkesztő: Babucea, György

Eminescu-utca 8, Telefon 17-11.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt havonta 30 lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre 900.— le. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyedévre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre 48.— pengő.

Hívtársaknak, közhivatalosoknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszeres előfizetési díj kétszerese.

Az édes anyatej

Hitája korunknak hogy az anyák nem igen szeretik saját maguk táplálni gyermekeiket. Ezt a körülményt még súlyosbítja az a téves felfogás is, hogy az anyatej pótolható. Kész van különösen a fiatalabb anyák szejában a kifogás: Minek tápláljam magam a gyermekemet, mikor százféle mesterséges készítmény áll rendelkezésemre? Alaposan téved azonban az, aki a nagyhangon hirdett mesterséges készítményekre hivatkozik. Mert ebből a nagyon is üzleties propagandából még nem következik, hogy az anyatej tényleg pótolható volna. Ha valamely állat tejéből, kellő higítással, cukrozással, fehérjékicsapással olyan folyadékot is állítunk elő, amely teljesen megfelel a női tej összetételének, akkor sem lesz az egyenrangú az anyatejjel, mert az állat teje idegen tejmirigyeknek a terméke.

A modern tudósok kísérleteikkel már kimutatták, hogy a fehérjék minden esetben jellegzetes tulajdonságokkal bírnak. A női tej más mint, a tehén tej, vagy a kecsketej. A leglényegesebb eltérés nem a régen ismert durva eltérésekben van, hanem abban, hogy minden egyes fajnál különleges fehérje jelentkezik. Hiába higítják, cukrozzák a tehéntejet, ember-tej nem lesz abból soha. Rendes viszonyok között, mikor az anya maga táplálja újszülöttét, a gyermek a tejjel olyan táplálékot kap, mely szervezetének megfelel, mert a tejben levő fehérjék ugyanazon tulajdonságokkal bírnak, mint a gyermek szervezeté. A szülés utáni első időben a szervezetnek még alig van képessége, hogy idegen fehérjéket beolvasszon, innen az óriási különbség, mely a mesterségesen táplált és az anyatejvel nevelkedő gyermek fejlődése, betegeskedése és halálozási száma között van.

A mesterségesen táplált gyermek gyengébb, lassabban fejlődik, hajlamosabb a betegsége és halálra való aránya ötször-hatszor nagyobb, mint ama gyermeké, akiket szoptattak. A női tej tehát nem pótolható és az anyatejnek egyetlen elfogadható helyettese a dajkatej. És itt ráérhetünk egy sokak által babonásnak vélt nézetre is. Vannak ugyanis, akik azt hiszik, hogy a barna vagy fekete hajú nők teje jobb, táplálóbb mint a szőkéké. Tény ez, hogy a haj színe és a tej összetétele között tényleg van összefüggés. A szőkék zsir- és cukordusabb, a barnák pedig fehérjedusabb tejet adnak. Ezek a különbségek azonban nem lényegesek, legfontosabb az, hogy emberi tejet kapjon a gyermek, ha azt akarjuk, hogy már csecsemőkorától kezdve bírja az egészség zálogát.

A VISSZACSATOLÁSI KÖLCSON ÖPÍTŐJÁT mindenki ismeri. A jegyzett összegeknek minél nagyobbaknak kell lenniök, mert az állam által a kölcsönjegyzőknek nyújtott előnyökön kívül az összes eddig kibocsátott kölcsönök között a legkedvezőbb feltételeket nyújtja.

Román-szlovák baráti kapcsolatok. Bucarestből jelenti a Rador: A román kormány meghívására szerdán Romániába érkezett a szlovák újságírók és Szlovákia hivatalos kiküldötteinek csoportja. A küldöttséget Pop Mihai, Románia pozsonyi sajtótitkára vezeti. A szlovák vendégeket Badauta Alexandru, a propaganda-minisztérium vezetőikára és a minisztérium több magasrangú tisztviselője fogadta. Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök nevében Badauta vezértitkár üdvözölte a szlovák kiküldötteket. Ez a látogatás kitünő alkalom a román-szlovák barátság megszilárdítására.

A pozsonyi rádió „Román-óraja” keretében előadás hangzott el a román történelemről, művészetről és zenéről, különös tekintettel a román népdalok értékére és egyéni sajátosságaira.

„Diószüret” a temetőben

Csendes külvárosi temető, csak a drótkerítés választja el a kisutcától. Járnak-kelnek az emberek a kisutcán és amit a drótszövényen át látnak, már régen megszokták. Amikor csokrot, virágot helyez a kegyelet a közelbe sírokra és néha alkonyattájt emlékező mécses gyújt ki. Névnap vagy házassági évforduló alkalmával történik ez és akit ünnepelni kellene az, már elköltözött. Már itt nyugszik, szemben a kisutcával, a csendes temetőn és csak a mécses rőt fénye vibrál sokáig az éjben. Megszokott képek ezek és senki nem zavarja a kegyeletes látogatót, senkinek nem tűnik fel, ha itt-ott egy mécses fénye felcsillan. A járőröket hajtja, sietteti a kötelesség, az élet. Sietni, menni — amíg még lehet.

Egyesek mégis megálltak a járőrök. Sorra megálltak, mert szokatlan zajt hallottak. Valami történt a temetőben, erős csattogás és koppanás hallatszott. Lombokat ráztak és rúddal vártak neki az ágaknak. Megálltak a járőrök és valaki meglepetve mondta:

— Akárcsak diót szednének...

— Pedig azt „szüretelik” — állapította meg a másik.

És tényleg, terebélyes diófa áll a csendes, hallgatag sírok között, a temető kellős közepén. Tüjék, fenyők, szomorufüzek, dísznövények és az alattuk pompázó tarka virágok között. Fönt az ágak közt egy ember rázza le a diót, lent pedig hosszú rúddal egy másik veri le.

Diófa a temetőben... Egy-egy pillanatra megállásra készített a járőrököt, egy-egy méla gondolatot vet fel.

— Honnan ez a diófa és ki ültette? — kérdi valaki.

— Érdekes kérdés. Talán valamikor nem terjedt ki odáig a temető, talán úgy vagyunk vele, mint Petőfi egyik prózái írásában a nagyapa, amikor visszamélekezett, hogy: az időben-még szántották a földet, nova most temetnek és azt a földet most megint szántják, hova akkor temettek... Talán „véletlenül” keletkezett az a diófa, vagy pedig — egyik járandósága az a dió a temetőcsősznek.

— A másik temetőben is van diófa — ujsá-

olja most az egyik járőrök — még pedig három hatalmas fa. A temetőcsőszé a dió, ami megterem.

— Megenni a dióját? — kérdi most váratlanul a másik.

— Megenni?

— Terebélyes fa és messzire elágazódnak a gyökerei. Belenyulnak egy-egy sírba...

— Jól van, jól — mondja kis vártatva a kérdező — de ha a piacon, a boltban veszi, honnan tudja, hogy a sírásó diója ez a dió? Dió az mindenkép, ha kertészé, ha sírásóé...

— En még sem enném...

Odabenn a temetőben pedig egyre szüretelik a diót. Most a másik oldalon rázzák az ágakat és verik le a termést a rúddal járőrök napirendre térnek felette, míg aztán más járőröknek tűnik fel a dolog és azok is megállnak egy-egy lélekzvetéltre.

— Eszembe jut — mosolyog az egyik — valami kísérteties rémhistoria. Még az édesapám mesélte. Gyerekkorában egyszer későn este tért meg a szőlőből és a temető mellett elhaladva, majd meghiűt ereiben a vér! Sötétség, kísérteties csend, temető és egyszer csak hallja, mint zörög valami egyre s megszólal egy síri hang. Minden egyes zárosznál. Ezre ezt hajto-gatta: Énvm... tied... övé...

— Az édesapám akkor — fejezi be szavait — verejtékezőve, hálálánságtan érkezett haza a hírrel, hogy a temetőben nevéltárik feltámadtak a halottak és ki-ki keresési a csontjait. Szépen kiválogatják a magukét: Énvm... tied... övé... Az apámot kivették és egy kőszelvényvel megmozdították, hogy kényelők, hogy főt! Másnapra aztán kitudódott, hogy diótól-vajok sztozkodtak a zsákmánvon a temetőben...

— Biztosan ott is diófa állt abban a temetőben!

— jelentette ki az egyik hallgató.

És indul a maga útjára ez a csoport is. Ha rövidke időre, mégis eseményszámba ment a hétköznapi megszokottsága közepette a diószüret a temetőben. S amikor újra megállt a kisutcán egyvör arrajáró, megállanodtak abban, hogy élet és halál váltogatják egymást. A holtak birodalmában is élet fakad. Ha ott élél a tuja, a dísznövény, a szomorufü, akkor a dió is termést hozhat — a sírásó konyhájára.

(Sch. B.)

Német-román ifjúsági kapcsolatok kimélyítése. Bucurestiből jelenti a Rador: A német-román viszony kimélyítésének bizonyítékául a „Reicharbeitsdienst” szervezet kiképző csoportot küldött Romániába, hogy tájékoztassák és előkészítsék a román ifjúság jövő munkavezetőit. A hivatalos megnyitó ünnepség Breazan folyt le nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében. Déli tizenkét óraker a német munkásszervezet kétszáz ifju tagja résztvevett az ünnepélyes zászlóbontáson. Ez alkalommal a német ifjúság egyik kiküldötte Antonescu tábornagy-államvezető érdemeit méltatta. Azután Palanganu Emil tábornok intézett beszédet a német ifjakhoz, majd von Stettne alezredes, a német munkásszervezet vezetőjének kiküldötteje válaszolt. A német ifjúság kiküldötteinek az a hivatása, hogy megszilárdítsák a román és német ifiak közötti kapcsolatokat és előkészítsék a román ifjúság jövő vezetőit.

Volt vendéglős halála. Klein József volt vendéglős, aki vidéken tartózkodott, hetvenkét éves korában október 13-án meghalt. Gyászolják: özvegye, Klein Katalin és unokája Remény Imi. Temetése ma, pénteken délután 3 óraker lesz a timișoari belvárosi temető kápolnájában.

Hódolat egy nagy orvos emléke előtt. A Paracelsus-ünnepségek keretében Salzburgban Paracelsus-társaság alakult, melynek elnöki tisztjét Conti dr., a birodalom egészségügyi vezetője vállalta magára. A társaság feladata a Paracelsus-kutatóintézet, a Paracelsus-múzeum és a Paracelsus-könyvtár ügyeinek intézése. Salzburg városa a társaság székházául azt a házat bocsátotta rendelkezésre, melyben a nagy természetkutató elhunyt. A híres német orvos halálának évfordulóján a társaság Salzburgban minden évben Paracelsus-napot fog tartani. Stuttgartban a nagy német inarvezér, Robert Bosch 80-ik születésnapja alkalmából Paracelsus-múzeumot fognak felállítani, mely a Bosch-tól alapított hemöonothikumbólházzal kapcsolatban a biológiai orvostudomány fejlődését mutatja be és egyben az orvosi kutatómunkát is szolgálja.

A német nő a háborúban. Amel a értékes munkáról, mellyel a német asszonyok kivesszik részüket a háború felvetette problémák megoldásából, érdekes számadatok láttak napvilágot: 1,5 millió nő a háború részére, 118 millió munkóra a neresztasszonyok megsejítésére aratáskor, 20 millió munkóra a munkásszolgálat támogatására, 51 millió munkóra a varrás és stonpolás; 25 millió munkóra a katonafelnevelés kímésése, 58 millió munkóra a szociális gyermekgondozásban.

Dubuque érke a háború ellen. Bostonból jelenti a Német Távirati Iroda: Francis Beckmann, dubuquei érsek, mint ismeretes, nyíltan szembeszállt a háboruspartiak uszításával. Ezért a magartarsáért most az Egyesült Államok minden részéből rokonszenvenyilvánítással halmozták el az érseket.

Leánytanonciskola nyílik meg Devan. A devai munkaügyi felügyelőség és Gavrilas, az ottani tanonciskola igazgatójának előterjesztésére a munkaügyi minisztérium engedélyezte a tanonclányok számára szükséges tanonciskola felállítását. Devan mintegy 50-60 tanonclány van és ezek számára nyitják meg a szaktanfolyamot.

Tulzsfaltság esetén pótdíj nélkül lehet utazni magasabb kocsiosztályon. Bucurestiből jelenti: Az alacsonyabb kocsiosztályu jeggyel magasabb kocsiosztályban helyetfoglaló utasokkal szembeni eljárásra nézve a vasuti vezérigazgatóság a következő rendeletet adta ki: Egészen kivételes esetekben, amikor az illető kocsiosztály folyosóján sincsen elegendő hely, a jegykezelő személyzet csak a két kocsiosztály közötti különbözetet hajtja be és eltekintenek a pótdíjtól. Amennyiben a harmadik osztályban, illetve a második osztályban tulzsfaltság van, az előbbieket a második osztály, míg az utóbbiak az első osztály folyosóján utazhatnak, anélkül azonban, hogy ezzel az utasok és a jegykezelő személyzet közlekedését akadályozzák. Ebben az esetben is csak a pótdíj nélküli kocsiosztály különbözetet fizetendő.

A világ első gyermekszínháza. A német „Kraft durch Freude” szervezet Berlinben néhány évvel ezelőtt állandó gyermekszínházat létesített, mely Németország és az egész világ első hasonló nemü intézménye. Különböző irányu próbálkozások után most a harmadik évad elejére sikerült ennek az egyszerű színházi vállalkozásnak értékes művészeti erők bevonásával saját stílust adni. A mesejátékokat a színházak ezelőtt csupán karakcsányi szezondaraboknak tekintették és teljesen megfeledeztek arról, hogy a gyermekszínházaknak különleges játékmódot kellene megvalósítania, tartalommal és rendezésben pedig ugyanarra a színvonallra kell törekednie, melyet a felnöttek színházaitól mindenki természetes követelményképpen elvár. A berlini Meseszínház intendánsának, Max Marfeldnek, aki előzőleg Budapesten, Londonban, Koppenhágában és Zürichben többéves tanulmányokat folytatott és gazdag tapasztalatokat gyűjtött, ez a feladatot teljes mértékben sikerült megvalósítania. Az újjárendezett színház Brutz Busch mesejátékával a „Huschewind-hercegnő”-vel a téli idényt már meg is kezdte.

— Kihallgatások Antonescu Mihai miniszterelnök-helyettesnél. Bucurestiből jelentik: Antonescu Mihai miniszterelnök-helyettes kihallgatáson fogadta Suphi Tanrioc, Törökország és Edo Bulat, Horvátország bucurestii követét.

— Gyászistentisztelet az elesett pénzügyi tisztviselők lelkiüdvéért. Bucurestiből jelentik: Csütörtökön délelőtt 11 órakor a fővárosi Amza templomban gyászistentiszteletet tartottak a pénzügyminisztérium elesett tisztviselőinek lelkiüdvéért. A gyászszertartáson Stoenu Nicolae tábornok pénzügyminiszter vezetésével megjelent a minisztérium számos főtisztviselője, valamint az elhunytak családtagjai.

— Tampasti város határában súlyos gőpkocsibaleset történt, amelynek négy ember esett áldozatul. Egy kavicsokkal megrakott teherkocsi, amelyen több utas is volt, felborult és összetört. A huszonhárom éves Opincaru Leon nevű sofőr és három utas meghalt, míg másik két utas súlyosan megsebesült. A vizsgálat megállapította, hogy a gépkocsivezetőnek nem volt hajtási engedélye, ezenkívül a teherautó fékjei is rossz állapotban voltak.

— Elítélt aradi késelő. Az aradi törvényszék egyévi fogházra ítélte Drecin Sava aradi lakost, aki néhány hónappal ezelőtt megkéselte feleségét, ügyvédjét pedig megakartá vesztegetni.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pírula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás felfuvarodás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 30 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogeriában kapható.

— Betörő járt egy lipovai üzletben. Az elmúlt napokban vakmerő betörés történt Lipován, a város központjában levő „Lica” rádiokereskedésben. A tolvaj öt-hat rádiókészülék összeállításához szükséges alkatrészeket lopott el. Kézrekerítésére megindult a nyomozás.

— Dr. Háber László (medic evreu) gyermekorvos ismét rendel. Arad, Bulevardul Carol I. 37. sz. Telefon: 24-26. Quarz-kezelés.

— Kivégezt franciá kommunista. Párisból jelentik a Havas-OFI ügynökség: A franciaországi német hatóságok közölték, hogy Leon Albert Louis, akit október 7-én kommunista tevékenység miatt halálra ítélték, szerdán kivégezték.

— Szabotázs miatt három évre ítélték el egy kereskedőt. Kevorhian Mihai Targu-juu kereskedőt a törvényszék kereskedelmi szabotázs miatt három hónapi fogházbüntetéssel sújtotta. Az ítélet ellen ugy Kevorhian, mint az ügyészség felebezést jelentett be. A Craiovai ítélőtábla helyt adott az ügyészség felebezésének és az elsőfoku ítéletet megváltoztatva, három évi fogházra ítélte a kereskedőt.

— Új francia tanár a lugoji pecumban. A lugoji „Prediceanu” pecum volt francia tanára, Ferdinand Dionne nyugatonba vonult; helyét dr. Paparone professzor, a romániai francia misszió tagja váltotta be.

Ami már nem változtat a lényegen

Rómából jelenti a Stefani-iroda: A washingtoni kormány ama elhatározása, hogy felfegyverzik az amerikai kereskedelmi hajókat, nem keltett feltűnést a tengelyhatalmak országaiban. Az Egyesült Államok kereskedelmi hajói ugyanis eddig is hadihajók

liséretében közlekedtek, amelyeknek parancsuk volt a tüzelésre. Hogy most már a tüzelésre feljogosított útegek a kísérő vagy a kísérő hajókon vannak, — ez már csak formai kérdés, — hangoztatják Rómában. A lényeg ugyanaz.

— Új vezértitkár a külügyminisztériumban. Bucurestiből jelenti a Rador: A hivatalos lapban megjelent rendelet Crețianu Alexandrut felmenti a külügyminisztériumban viselt vezértitkári állásától. Helyébe Davidescu Gheorghe meghatalmazott minisztert nevezték ki.

— Clodius kihallgatása a bolgár királynál. Szófiából jelenti a Rador: Clodius német miniszter, aki Ankarában aláírta a német-török gazdasági megállapodást, kihallgatáson jelent meg Boris bolgár királynál. A német miniszter szerdán délután folytatja útját Berlinbe.

— Talpbőrt osztanak ki Sibiuiban. Sibiuiból jelenti: A sibui közellátási hivatal közli, hogy kétszáz kilogramm talpbőrt érkezett a városba. A mennyiséget felezésben a román, felerészben pedig a német lakosság között osztják ki. Csak azok kérelmét veszik figyelembe, akik elfogadhatóan igazolják, hogy szegénysorsuk és ezek között is elsősorban azok jelentkezzenek, akiknek családfenntartója katonai szolgálatot teljesít. (Curentul.)

— Hajálbüntetés vár a bulgáriai angol kémek-re. Szófiából jelenti a Stefani-iroda: A szófiái katonai bíróság főügyésze halálbüntetést kért arra a két franciára, öt zsidó és egy bolgár egyénre, akik a múlt év nyarán a szófiái angol katonai attasé megbízásából kém szervezetet létesítettek.

Október 15-től december 1-ig tart Aradon a közmunka

Arad város vezetősége közleményt adott ki, amely szerint az utak megjavítása céljából október 15 és december 1 között az aradiaknak közmunkát kell végezniük. A munka elvégzésének idejét és az egyéb erre vonatkozó utasításokat a város műszaki osztálya idejében közli az érdekeltekkel. A közmunka tartama személyenként 5 nap a kétkézi munkások részére és kétszáz nap a szekeresek részére. A közmunka alól mentesek: kiskorúak, nők, betegek, munkaképtelenek, diákok, katonai előképzős parancsnokok, 60 éven felüli férfiak, hadirokkantak, tényleges katonai szolgálatot teljesítő személyek és valamely társadalmi munkánál, vagy közmunkánál alkalmazott személyek. A vonatkozó rendelet 6-ik szakasza értelmében a közmunka az alábbiak által napi 150 leiel, illetve szekeresek által 250 lei által megváltható: betegek (a betegséget orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni), az államnál, megyénél, vagy városnál és községnél alkalmazott tisztviselők. Az ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági vállalatok alkalmazottai, magántisztviselők és szolgaszemélyzet. A fenti esetekben a való tényállást hivatalos iratokkal kell igazolni.

Tekesport

AZ ARADI VÁROSBAJNOKSÁG HETEDIK FORDULÓJA

Ma nap kerül lebonyolításra. A vasárnapi mérkőzések legérdekesebbje, a bajnoki táblázat második és harmadik helyezetteinek, a Tricolor és Crisana közötti összecsapása lesz. Ha a Tricolor győz, a Crisana kiesik a bajnokságra esélyesek sorából és a Tricolornak lényegesen megnövekedett a bajnokságra, mert a Prieteninek még lejátszatlan a Crisana elleni mérkőzése. Ha a Crisana győzne, úgy megelőzi ugyan a Tricolort, de a Prieteninek mindkét csapattal szemben négyre nő a pontelőnye, amit már nem adhat le. Érdekesebb a Prieteni-Rapid mérkőzés is, mert a német együttes jó napja esetén könnyen meglepetést szerezhet. A Metal valószínűleg továbbfolytatja pontszerző szerepét, míg a Transilvania-Gutenberg mérkőzés nyílt. A bajnoki programot a Macelari-Fortuna barátságos mérkőzés és a Transilvania egyéni és hatos csapatverseny egészíti ki. A mérkőzések időrendi beosztása a következő:

Bajnoki mérkőzések: Transilvania-Gutenberg 10 óra, bíró: Nedici. Crisana-Tricolor 11 óra, bíró: Polánszky. Prieteni-Rapid 13 óra, bíró: Gligorescu. Infratirea-Metal 13 óra, bíró: Nedici.

Barátságos mérkőzés: Macelari-Fortuna 16 óra, bíró: Hanea.

Egyéni verseny: Transilvania egyéni és hatos csapatverseny szombat este 20 órától vasárnap este 21 óráig.

Ügyes és gyógyyszerárak

Pénteken, október 17-én Aradon a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot: Niedermayer (Szerb palota), Hajós (a prefektúrával szemben) és Kaih (Avram Iancu tér).

Mozik

Aradon pénteken a mozik műsora a következő: Fórum: Pinocchio. Egy élő fabábu csodálatos kalandjai (amerikai film). Corso: Alcazar ostroma (spanyol film).

CORSO (ARAD)
Tel. 23-64 Előadások 3, 5, 7:15 és 9:30-kor

A spanyol és a francia filmgyártás együttes remekműve

A spanyol nemzeti hősi filmje.

A spanyol nemzeti csapatok emberföltötti hősi harcra a tulerőben lévő vörösök ellen.

A Toledoi Alkazar kadetifilmje 40 napig tartó ostroma.

Most van öt éve annak, hogy Franco generális csapatai hősi harcok után felszabadították az ALKAZART, amelyet 2000 kadet, 500 asszony és 30 gyerek védett étlenszonban, elzárva a külvilágtól a legnehezebb nélkülözések közepette 40 napig.

Az ostromlók, akik elfogták az alkazart védő hős Moscardo ezredes fiát, felajánlották a szabadon bocsátását, ha Alkazart feladják, Moscardo ezredes feloldozta egyetlen fiát, Luist de az Alkazart nem adta fel.

Meghatóbb, gigantikusabb, lélekmarkolóbb filmet még nem készítettek, melyet MOSCARDÓ ezredes utmutatása alapján a Lelyszinen készítettek. E film hősi eposza az igazi hazaszeretnek, vallásosságnak és minden családi és emberi idealizmusnak

ALKAZAR OSTROMA

A főszerepben:

Micelle Balin, Tosco Ghiachetti, Rafael Calvo

Legjobb journalok

Kedvezményes jegyek nem érvényesek

KÖZGAZDASÁG

Újabb rendelkezések a nemzetvédelmi illeték fizetésére

A pénzügyminisztérium most kiadott rendelete kimondja, hogy a ruhafestők, vegytisztítók, szabók, cipészek, asztalosok, bádgosok, szücsök és ékszerészek, akik különféle munkákat vagy javításokat végeznek, az illeték lerovását igazoló nyugtákat kötelesek kibocsátani. Ez az eljárás arra az esetre vonatkozik, ha a munkánál felhasznált anyag értéke nagyobb,

mint a munkavégzési szerződésé. Amennyiben az anyag értéke kisebb a végzett munkánál, a négy százalékos illetéket csak az anyag értéke után kell lefizetni. A minisztérium utasította a pénzügyi közegeket, gyakoroljanak ellenőrzést, hogy a bor, cujka stb. szállítmányoknál a szeszilleték fizetésén kívül az érdekeltek a nemzetvédelmi illetéket is fizessék.

A szabad kereskedelem világgazdasági elvének bukása

A világ „világpiac” nélkül

A világháború kitörése után úgy látszott, mintha Londonnak a világkereskedelemben irányításában betöltött helyét Newyork örökölné. A devizagazdálkodás államai ellenőrzésének bevezetése Angliában végleg véget vetett a szabad áruforgalomnak, mely nélkül semmiféle árutőzsde nem lehet életképes. Angliának az európai szárazföldtől való elszakadásával a tengerentúli nyersanyagok európai vásárlóival is megszüntek a kapcsolatai és így a brit közvetítő kereskedelem eddigi léte alapját is elvesztette. Annál erősebb mértékben bontakozott ki Newyork jelentősége.

A newyorki tőzsde szabad működését nem korlátozták devizagazdálkodási vagy piacszabályozó rendeletek és a nagy tőkeerejű bankházak sem hiányoztak, amelyek nélkül tőzsdészerű árukereskedelemben állhat fenn.

Végül pedig az Amerikai Unió saját szükséglete egyre erősebb mértékben vált a világkereskedelemben szabályozó tényezőjévé és a legfontosabb nyersanyagok világpiaci árát hovatovább kizárólag csak az amerikai konjunkturák határozták meg.

Ha az Egyesült Államok a Monroe-elvhez ragaszkodva a háborús viszálytól távoltartotta volna magát, London öröksége minden erőfeszítés nélkül magától hullt volna az ölébe. Roosevelttel beavatkozási politikája, illetőleg az ennek szolgálatában álló fegyverkezési program azonban véget vetett a természetes fejlődésnek.

Az amerikai gazdasági életet ma két egymással ellentétes irányban haladó görbe jellemzi. Az egyik Északamerika világgazdasági jelentőségének növekedése, a másik pedig az Amerika belső gazdasági jelentőségének fellépő különböző anyaghányók jelentkezése. Az amerikai fegyverkezési program az angol segítségkérések nyomása alatt a lázas sietség stádiumába lépett. Ennek következtében az amerikai ipar termelőképesége és az amerikai nyersanyagkészletek a túlterheltség állapotába léptek, aminek természetesen állandó drágulás lett a következménye.

Ez az árdragulás — ha állami beavatkozás nem fékezne — a fegyverkezési programot lehetetlenné tenné és az infláció közvetlen veszedelmét idézné fel. Ez a hely-

zet kényszerítette az árkormánybiztosságot arra, hogy először a szép szóval való meggyőződéssel próbálkozzék meg, majd pedig erőteljes kényszerrendszabályokhoz nyuljon. Miután már néhány hónappal ezelőtt sor került a réz-, cink- és kaucsuktőzsde határidőüzleteinek korlátozására, újabban szükségessé vált ezen intézkedéseknek a cinn- és cukorpiacra való kiterjesztése is és mindkét nyersanyag árát rögzítették, ezenkívül pedig a tengerentúli nyersanyagok egész sorára mondták ki a határidőüzletnek tilalmát.

Ezeknek a nyersanyagoknak árát tehát már nem a kereslet s kínálat törvényei határozzák meg és így természetesen tőzsdéjük elvészését is elvesztették.

Ilyenképpen a fegyverkezési előtérbehelyezése az amerikai gazdasági életet már csirájában megfosztotta attól az önként kínálkozó alkalomtól, hogy a City örökébe lépjen. A newyorki árutőzsde csak néhány hónapig élvezhette a világpiac diktátorának dicsőségét és az a rendelet, amely betiltotta a határidőüzleteket, gyorsan véget vetett a nagy jövőt ígérő fejlődésnek. A világgazdaság a szabad áralakulás utolsó bástyáját is elvesztette, az árak megállapítása, vagy legalább is ellenőrzése a világ minden nagyobb országában az állam hatáskörébe került.

A londoni Citynek tehát nincsen utóda.

Ezzel a régi világgazdasági rend — amennyiben eddig is nem csupán fikció volt — végleg megbukott. Az élet azonban nem áll meg és továbbra is jogait követeli. A régi világ romjain új gazdasági rendnek kell kialakulnia, mely számot vet az egyes országok valódi szükségleteivel és tekintetbe veszi természetes életfeltételeiket. A jelek szerint ez az új gazdasági rend, mely egy gazdasági egységbe tartozó országok természetes egymásrataltságának alapvető törvényén épül fel, máris kialakulóban van.

Európa rájött arra, hogy a dollár nélkül is megtudja oldani problémáit.

A világnak úgy látszik nincs is szüksége „világgazdaságra”.

Diplomáról,
érettségi bizonyítványról
és bármilyen okmányról

fotokópiát

gyorsan, kifogástalan kivitelben rutinyosan készíti

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE
lényképészeti műterem

Timișoara I., Piața Libertății 4 sz.
TELEFON: 34-30

Az igazságügyi szervek is részt vesznek az árdragítás elleni küzdelemben. A Rador bucarestii jelentése közli az igazságügyminisztérium körrendeletét. Ebben a minisztérium utasítja az ügyészségek és vizsgálóbírói hivatalok tagjait, hogy naponta a helyszínen ellenőrizzék az árakat.

Nyugodt a tőzsde állása. Az Argus című közgazdasági lap jelentése szerint a tegnapi napon a fővárosi tőzsde nyugodt légkörben nyitott. Az állampapírok továbbra is nagy keresletnek örvendtek. A nem fix kamatozású részvények érezhető árcsökkenést mutattak, általában öt ponttal estek.

Százmillió hitelt a külföldi műtrágya behozatalára. A földművelésügyi minisztérium a belterjesébe mezőgazdasági termelés érdekében elhatározta, hogy százmillió hitelt nyit a külföldi műtrágya behozatalára.

Újabb hitelt a besszarábiai és bukovinai mezőgazdasági munkálatokra. Megirtuk, hogy a földművelésügyi minisztérium felhatalmazást kapott a postatakarékpénztártól felveendő kétszázötvenmillió lelei kölcsönnek az őszi mezőgazdasági munkálatok fordítására. Mint most közlik, a besszarábiai és bukovinai vetési munkálatokra a közeli napokban újabb hitelt folyósítanak.

Mezőgazdasági helyzetjelentés. A földművelésügyi minisztériumtól nyert értesülés szerint az őszi buza vetési munkálatok állása jobb mint az elmúlt két évben volt.

Őszi nagyvásár Aradon. Egyik legutóbbi számban azt írtuk, hogy Aradon az őszi országos nagyvásárt november 4-8 között tartják meg. A nagyvásár nem a fentjelzett napokon, hanem október 28-november 1 között lesz. Október 31-én állatvásár lesz. Itt írjuk meg, hogy Chișineu-Criș aradmegyei községben október 21-én lesz állat- és kirakóvásár.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmi devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195 svájci frank 43.76—45.49. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—2.05, német márka 59—60 szová korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77 pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.15—3.27, olasz lira 9.50—9.50, lé va 1.60—1.68. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 756.77—786.60, egyiptomi font 776.15—806.74, palesztinai font 759.62—789.55.

Határidő napló

OKTÓBER 18:

Az autonóm monopólpénztár hétszázalékos, hét és félszázalékos és négy és félszázalékos kamatozású kötvényeinek egységesített négy és félszázalékos kamatozású államkötvényre történő becserélése ezen a napon kezdődik.

OKTÓBER 21:

Juh- és báránybőr birtokosok falun a község házához, városokban pedig a hadfelszerelési államtitkárság számvetési osztályához eddig a napig tartoznak jelentést tenni a november 15-ig zárolt készletekről.

Mit kell minden nőnek tudnia az életben?

Kérdés,
amelytől szerencsége és boldogsága
függ, tehát minden nőt érdekel!

Küldje be címét és 80 leit levélbélyegben vagy postautalványon: Editura „PALLAS”, Arad, Poșta Centrală, Casa Poștală 27 címre és portómentesen megküldjük 250 oldalas könyvünket, amely ezt a kérdést tárgyalja. **Rendelje meg, amíg a készlet tart!**

SPORTESEMÉNYEK

RODERICH MENZEL

Az Európa-rangelső Asbóthról és a Beclint fellelkesítő fiatal magyar teniszszemzedékről

A Belgrádban megjelenő „Donauzeitung” Roderich Menzel tollából cikket közöl a magyar teniszszek nagy feltűnést keltő berlini győzelmé után a magyar csapat éljétekosairól és a berlini verseny tapasztalatairól. Az említett cikket az alantikban közöljük:

„Három olyan ragyogó őszi napot ajándékozott a nagy berlini teniszközösségnek az az országok közötti küzdelem, mint amelyet mindenki kíván: Feszült érdeklődés és az utolsó labdáig tartó változatosság, telítve küzdő szellemmel, lendülettel és keménységgel, amit olyan különböző tulajdonságú, meggyerő játékos személyiségek vívtak, akik a legkeményebb sportküzdelemben is bajtársak, sőt barátok maradnak. Mindezt beragyogta, vonzóvá tette az a bizonytalanság, amely az ilyen küzdelmeket mindenkor megmagragadó látványossággá formálja.

Mindenekelőtt jár természetesen Európa legjobb teniszzeje, a fiatal, nyulánk és fáradhatatlan Asbóth.

Az ő tudásának ugylátszik nincsenek határai. Minden útje mintaszéri és mégis fejlődésre képes. Okosan játszik, telítve egyéni elgondolásokkal anélkül, hogy tapasztalatai teljesebb lennének. Nyomatékkal küzd anélkül, hogy mindenkor labavetné azt az utolsó összpontosulást, amely a döntő labdákat szolgálták megnyerni. Ha megtanulja, hogy az ütést hosszabbra tartassa és az iramot a kellő pillanatban erősítse, akkor nem tudnék senkit sem, aki képes lenne még őt legyőzni.

Ilyen ellenféllel szemben vívott Henner Henkel egy olyan ötjátszmas küzdelmet, amely sokáig emlékeztetőben él majd a háromszélezer nézőnek.

Ahogy Henkel a fiatal magyar játékos mozgékonyaságban felülmúlta és az elgondolásokban vele egyenrangúnak mutatkozott, ez bizonyította, hogy a jelenlegi legjobb német játékos.

Ha nem bírta végig az iramot, úgy ennek csupán az edzés hiánya az oka. Az ő nagy és ünnepezt teljesít-

ménye nem lesz azáltal kevesebb, ha megemlítjük, hogy Asbóth formája jobb is szokott lenni, mint amilyen vasárnap volt. Mindenestre Henkel és Asbóth olyan teljesítményeket nyújtottak, amelyeket a nagy kupaküzdelmek óta még nem láttunk.

Alig valamivel kevésbé benyomást keltően küzdött Gábor, Kurt Gies ellen. Sőt keményebb és gyorsabb volt, ha nem is annyira gazdag a változatosságban és az elgondolásokban és biztonsága sem olyan nagy.

Az irama azonban rajtaütésszerűen meglepőte az elveszetteknél német háborús bajnokot.

Ilyen kipróbált teniszroka ellen, mint Gábor, hiányzott még Giesből a játék nagyvonalúsága, amely inkább mutatkozik az állandó összpontosításban és kiegyensúlyozottságban, mint az egyes, áomszerűen megkísérelt ütéseknél. Ezzel szemben a párosban fiatal tenisztudományának a magaslatára futott fel Gies és Henkel mellett, láthatólag elemében érezte magát.

Ezzel szemben Katonának, a fiatal magyarnak, az egyesben látott teljesítménye után senkisémet bízott volna tudásának olyan benyomást keltő látványosságban, mint amelyet Gábor oldalán a Bartkowiak—Pawarowski-nár ellen bemutatott. Ravasz magas labdái, még az alapvonalról is végzett leütései, valamint keresztlabdái eredményezték azt a sima, háromjátszmas győzelmet, amely a magyarok 4:2-ös határozott sikerét biztosította.

Fordításokat,

okmányokat, irodalmi és szakmunkákat, román, német vagy magyar nyelvről vagy nyelvre, vállalkok. Levelezőlap érdeklődésre vála zolok. Timisoara III., Strada Rusu nr 2 sz.

Snarthitek mindenfelől

A vasárnapi luxemburgi atlétikai versenyen, amelyen Osandarp a 100 és a 200 méteren is legyőzte Scheuringet, még a következő eredmények voltak: 400 m: Seibert 50.5 mp, 800 m: Giesen 1:54.6, 5000 m: Syring 15:01.8, távolugrás: Long dr. 688, kalapácsvetés: Storch 56.39, diszkoszdobás: Bongen 43.31, gerelyhajítás: Middelberg 60.55, súlylökés: Bongen 15.37 m.

A Bécs ellen készülődő budapesti labdarugókeretet megszüikítették és abban a következő játékosokat hagyták: Csikós, Vécsei, Pákozdi, Biró, Sárosi III, Polgár, Dudás, Lázár, Kincses, Sárosi dr., Zsengellér, Kiszely, Gyetvai és Kiss.

Németországban elhatározták, hogy hivatásos műkorcsolyázók számára külön szövetséget alapítanak.

Nordbergben a svéd Eriksson a gerelyhajításban 71.99 m-es dobással az ezévi legjobb svéd teljesítményt nyújtotta. Eriksson a harmadik svéd, akinek 70 m-en felüli dobás sikerült, elődjei Atterwall és Lundquist.

A belgrádi labdarugóligában négy csapat játszik. Mivel ilyen kevés csapat vesz részt, mindkét fordulót még ősszel játszik. Vasárnap játszották le a csapatok a negyedik mérkőzésüket, amely után a BSK vezet 6 ponttal az Obilits előtt, melynek 5 pontja van, harmadik a Pantsovai AK 4 és utolsó az SK 1913 1 ponttal. A vasárnapi eredmények: SK 1913—Obilits 0:0, BSK—PAK 10:1.

Carlo Pessina, a híres olasz vívómester, az olasz vívóiskola megalapozója 85 éves korában Rómában meghalt. Pessina a sikerdus olasz vívók hosszú sorát képezte ki.

Az Ostmark-i labdarugóbajnokság vasárnapi eredményei: Rapid—Austria 2:2, Wacker—Post SV 4:0, WSC—Vienna 4:4.

A VÖRÖS POKOL

Andrej Andrejovics Tobeljev élményei a vörös paradicsomban

A DÉLI HIRLAP
EREDETI REGÉNYE

Írta: ANDREJ ANDREJOVICS KRIMOV

54.

— De mi céljuk volt az eközózással?
— Talán így akarták megtudni, hogy Anna Grigorovna a kikkel állott összeköttetésben.

— Azt hiszem azonban, hogy az én leveleimből semmi olyat nem olvashattak ki, amibe belekapaszkodhatnának.

— Valószínű, mert máskülönbén már kerestek volna.

Még sokáig tanakodtunk és azután megnyugodva tértem lakásomra.

Ajg tudtam el azonban, amikor ajtómon dörmögtek.

Amikor ajtót nyitottam, két csekarendőr állott a küszöb előtt.

— Kit kerestek, tavarisi? — kérdeztem.

— Alexej Nikolájevics Juranin tavarist.

— Az én vagyok. Mit akartok?

— Várunk kell jönnöd.

Nem jutott eszembe tiltakozni, magyarázkodni, sem magyarázatot kérni, mert tudtam, hogy ugyanis hiabavaló volna és kár mindj szőérl.

— Csak felöltözöm és mehetünk, — mondtam.

— Héj, jöjtek be addig.

A szobában leültem a két csekást és nekiláttam az öltözködésnek. Észrevettem, hogy minden legészékélyebb mozdulatomat is éber figyelemmel kísérték. Talán attól tartottak, hogy esetleg revolvert rántok és két gyors lövéssel leterítem őket, vagy magamat lövöm agyon. Láttam, hogy minden esztétiségre készenlétben állnak. Közükét borkabátjuk zsebében tartották és valószínű, hogy ujjajk közötti lövésére kész revolvért szorongattak.

Eszemben sem volt ellenkezni velük sem megálmadni őket, sem pedig öngyilkossá lenni.

Amikor elkészültem, csak annyit mondtam:

— Mehetünk, tavarisi.

Mikor kívül voltunk, lezártam a lakást és zsebre akartam tenni a kulcsot.

— Kérem a kulcsot, tavarisi, — mondta az egyik csekarendőr.

Eléget tettem kívánságának.

Len a kapu előtt autó állott. Kísérőm éppen beszállani készülték velem, amikor egy másik autó érkezett oda és abból több borkabátos rendőrbiztos szállott ki.

Az a csekás, aki elszedte tőlem a lakáskulcsot, feléjük szólt:

— Hamar siettetek, tavarisi. Tessék, felmehtettek.

És egyiküknek átadta a tőlem elvett kulcsot.

Nem volt semmi kétségem aziránt, hogy nagy szabású házkutatást akarnak nálam tartani és azért nem végezte azt az a két csekarendőr, aki értem jött, hanem külön csoportra bízták. Éppenséggel nem riadtam meg erre a gondolatra, mert tudtam, hogy semmi gyanusát nem találhatnak. Sohasem tartottam sem magamnál, sem a szekrényemben a legcékélyebb bizonyítékot sem, amiből kommunistaellenes érzelmeimre és magatartásomra lehetne következettetni.

Azt sem tudtam, hogy Anna Grigorovna, vagy pedig politikai meggyőződésém miatt tartóztattak-e le. De nem törtem ezen a fejemet. Ha némileg bosszuszis is voltam, az legfeljebb azért volt, hogy nem engedték meg még az éjlelt ágyban pihennem.

Az autóból a csekabörtön előtt szálltunk ki.

Beléptünk az épületbe és hosszú, kanyargós folyosón mentünk végig.

Aztán megállottunk egy ajtó előtt, melyet a kapunál hozzánk csatlakozott vörös katona kinyitott és gunyoson udvariaskodott:

— Izvolte, tavarisi.

Amikor az ajtó becsukódott mögöttem, még hallottam a katona és a két csekás kacagását a sikerült tréfán.

Nem először voltam börtönben és így szemem hamarosan hozzászokott most is az ottani sötétséghez. Lassan tapogatózva haladtam előre a terjedelmes cellában, amelyben alvó foglyok szuszogása és a gondoktól és félelemtől aludni nem tudók sóhajtózása volt minden nesz. Vére aztán találtam egy alvásra szőgáló fanadot, amelyre ledőltem ruhástul. Semmiféle pokróc nem volt a fekhelyen. Azt val-

színűleg a szomszéd kölcsönözte ki magának, gondoltam. Nem akartam a szegény embert felkelteni.

— Jobb neki, ha alszik, — mondtam magamban, — ki tudja, hogy a felébresztéssel milyen súlyos aggodalmak marcangolásának tenném ki.

Nem tudom, hogy mennyi idő múlva aludtam el. Alvásomból, amely mély és álomtalan volt, az ébresztett föl, hogy valaki rázogatja a karomat.

A szomszédom volt.

— Hé, tavarisi, — mondtam, — nem téged hívnak?

Ugyanakkor az ajtóból egy vörös katona türelmetlen kiáltása csatologott:

— Tavarisi Juranin, Juranin, gyere már! Hány-szor hívjalak még?

A cellába beszüőrlő derengésből láttam, hogy már reggel van. A legtöbb príccsen már ébren voltak az emberek és sokan könyökükre támaszkodtak, hogy lássák, kicsoda fog a hívásra megindulni. Még nem volt időnk egymással megismerkedni, mint az a börtönökben szokásos, de ők már fürkésztek engem.

Az egyik csekabiztoshoz vezettek kihallgatásra.

— Te vagy tavarisi Alexej Nikolájevics Juranin?

— Én vagyok, igen.

— Mutasd az igazolványodat.

Zsebemből kiesztem az igazolványt és átnyújtottam. Hosszasan nézte az arcomat és összehasonlított a börtönben levő fényképpel. Bólintott:

— Rendben van, — és ezzel visszaadta az igazolványt.

Egy iratesomómból leveleket szedett elő és az asztalra tette azokat. Rőctön láttam, hogy Anna Grigorovnához írt leveleim.

— Ismered ezeket? — mutatott a borítékokra.

— Ismerem. Én írtam valamennyit Anna Grigorovna Zinovievhez, aki a menasszonyom.

— Kommunista tavarisnak hogyan lehet burzsuj menasszonya?

— Anna Grigorovna nem burzsuj, tavarisi. Nem hiszem.

— Ugy? Hát tudd meg, hogy igenis az. Ha nem volna burzsuj akkor miért szőkött volna a burzsuj-lakái Wrengel táborába?

Igy tettem mintha mélyen gondolkodnék. Véül megszőáltam:

(Folytatjuk.)

Rádió

PÉNTEK, OKTÓBER 17

București: 6.55 Hírek, hanglemezek. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14. Rádióhíradó. 14.20 Tarka zene. 14.30 Sebesültek órája. 17.15 Ének. 17.30 Hírek. 17.40 Előadás. 18 Zenekari hangverseny. 19 Operarészletek. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó. 20.20 Hanglemezek. 21 Német nyelvű adás. 21.10 Olasz nyelvű adás. 21.20 Francia nyelvű adás. 21.30 Angol nyelvű adás.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, torna, 7 Hírek, utána hanglemezek. 10 Hírek. 10.20 Orvosi tanácsadó. 10.45 Előadás. 12.10 Szalonzenekar hangversenye. 12.40

Hírek. 13.15 Cigányzene. 13.30 A rádiózenekar hangversenye. 14.30 Hírek. 15.20 Zenekari hangverseny. 15.30 Mit főzzünk? 16.15 Előadás. 16.45 Hírek. 17.15 Cigányzene. 17.50 Előadás. 18.20 Táncczene. 18.50 Sport. 19 Hírek. 19.20 Zongorahangverseny. 19.45 Előadás. 20.10 A Napraforgó című vígjáték előadása. 21.40 Hírek. 22.10 Cigányzene. 23 Idegennyelvű hírek. 23.25 Beethoven szimfónia. 24 Hírek.

Budapest II nem közvetít műsort.

SZOMBAT, OKTÓBER 19

București: 6.55 Hírek, hanglemezek. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 17 Társadalmi szemle. 17.15 Hanglemezek. 17.30 Hírek. 17.40 Előadás. 18 A rádiózenekar hangversenye. 19 Felolvasás. 19.10 Hangver-

seny. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó. 20.20 Hanglemezek. 21 Német nyelvű adás. 21.10 Olasz nyelvű adás. 21.20 Francia nyelvű adás. 21.30 Angol nyelvű adás.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, torna. 7 Hírek, utána hanglemezek. 10 Hírek. 10.20 és 10.45 Felolvasások. 12.10 A Melles-zenekar hangversenye. 12.40 Hírek. 13.30 Hanglemezek. 14.30 Hírek. 15.20 Cigányzene. 16.10 Hangjáték. 16.45 Hírek. 17.15 Táncczene. 18 Előadás. 18.25 Zenekari hangverseny. 18.40 Hangképek. 19 Hírek. 19.20 Részletek a Naplopó operettből. 20.20 Irodalmi est közvetítése Pécsről. 21.10 Operettzene. 21.40 Hírek. 22.15 Táncczene. 23 Idegennyelvű hírek. 23.25 Cigányzene. 24 Hírek.

Budapest II nem közvetít műsort.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Az apróhirdetések eredménye minden körülmények közt gyors és biztos. ALLÁSKERESÉS rovathoz szavazásért egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavazásért kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovathoz legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 leu, minden további szó kettő leu. Jeli és „Cim a kiadóban”-hirdetéseket után öt leu pótdíj fizetendő. Apróhirdetéseket felvesz I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Brătianu 3. Tel.: 28-10. II. kerületben: Hayer-társaság, Str. 3 August 17. — Popov trafik, Piata Badea Cârțan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: Grozescu trafik, Pta Küttl. — Pribac Mária trafik (Corso mozi mellett). — Welter-trafik, Pta Dragalina 6. Tel.: 45-06. — Wittek trafik, Bulv. Regele Carol 54. — Colicija trafik (v. Galgóczy), Str. Brătianu 15/a. Tel.: 45-13. Apróhirdetéseket Aradon felvesz Rudolf Mosse hirdetési irodája (Strada Eminescu 8. Telefon 17-11).

Alkalmazás

Mindenes azonnaira felvétetik Timisoara IV. Str. Mircea Voda 3. (6033)

Jó butormunkások a legmagasabb órabérrrel, valamint tanoncok azonnal felvétetnek. Timisoara II. Str. Telegrafului 22. Siebold. (3168)

Jó főző mindenek október 15-re felvétetik Timisoara II. Vulcan 20. (5556)

Harisnyaszemfényezőző ki a géppel dolgozni tud felvétetik. Cim a timisoarai kiadóban. (3171)

A petrosani Nemes féle kétjárú vízimalom és gyapjúfésülő az üzem teljes ellátására sürgősen keres tanult molnármezt. Egy nagyobb üzemből lévő fésülőgép eladó. (2492)

Kubikost pince ásásra keres Martin építész Timisoara. Belváros Str. Milano 9. (2496)

Női konfekció kabátokhoz kézi leányok és gépmunkás felvétetik. Arad, Budean P. A Iancu 11. I. emelet. (3964)

Varrónő, aki irodai munkához is ért, az itteni nyelveket szöveg és írásban ismeri, állandó állásba felvétetik. Németül írt ajánlatokat „Becsület munkaező” jellegre a timisoarai kiadóba kérek.

Kifutóleány jó fizetéssel, esetleg azonnaira felvétetik. „Select” bombonéria, Timisoara. Bulev. Carol 10. (250)

Megbízható, komolyabb mindenek felvétetik. Timisoara III., Spl. Tudor Vladimirescu 11. (2501)

Allást keres

Hazvezetőnek menne idősebb intelligens nő. Ajánlatokat „Komoly” jellegre a timisoarai kiadóba kérek. (6100)

Gyermekek mellé menne idősebb intelligens nő. Ajánlatokat „Szolid” jellegre a timisoarai kiadóba kérek. (6120)

Középkorú urinő ki három nyelvet bír, vállalkozó elkötelezett háztartásának vezetését. Aradon vagy Timisoaran. Címeket, 40” jellegre kérek. Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3963)

Lakás

Keresek bármely városrészben 4 szobás modern, kertes lakást mielőbbi beköltözésre. Címem timisoarai kiadóhivatalban megtudható. (6058)

2 szobás lakás, konyha és éléskamrával kiadó, november 1-re. Str. Paguba-ban. Érdeklődni Gammer, Str. Tudor Vladimirescu 10. Arad. (3962)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy drága lényem és nagyapám

Klein József volt vendéglős

72 éves korában meghalt. Drága halottunk temetése 17-én, délután 3 órakor az I. kerületi temető kápolnájából a római kat. szertartás szerint megy végbe. Nyugodjék békében! Timisoara, 1.41. okt. 16. Remény Imi, unokája

Adás-vétel

A Tempo szalon, Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, iróasztalokat, varró- és irógépeket, hálószoβα, -pódló- és szalonburorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes burorokat, Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Vesszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik burort, szőnyegeket, ezüstöt, varrogépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (3023)

Eladó egy faragott tölgyfaebédlő, bórifotel, cimbalom, Phönixpálma, mángorló és egyéb tárgyak. Cim: Rudolf Mosse Str. Eminescu 8. (3945)

Telefunken gép 3+1 lámpás, Phillips hang szóróval jókarban eladó. Dimitriu Raicu No. 9. Arad. (3946)

Kitűnő jó minőségű barna kőszén nagyban és kisben eladása Bálintnál, Timisoara IV. Str. Camelliei 1. Telefon 23-01. Főzéshez és központi fűtéshez nagyon alkalmas. (3170)

Télikabátot, férfiak, közéntermetre, vesszek. Címeket „6520” jellegre a timisoarai kiadóhivatalba kérek. (6520)

Vesszünk Platina, briliáns, gyémánt, arany, antik ékszereket, ezüst evőeszközöket, falakat és tárgyakat, bronz és díszábrákat

Joanovici u. Hartmann Arad, Minorita-palota

Csillókabunda barna és egy szilbunda kitűnő állapotban eladó. Tempo Arad Fischer Eliz-palota. (5036)

Eladó virág méz (40 méter.náza). Dégi Mihály, Tormac. (3169)

Eladó. Jókarban lévő férfikerékpár és egy új kutkerék. Timisoara IV., Preyer-utca 34. (2502)

Föld feltöltéshez rendelkezésre áll III. ker. Str. Arges és Nitrului sarok teleknél érdeklődni helyszínén és tel. 30-77 Arad. (3999)

Szükszék és opozom gallert vagy boát méltányos árért megvételre keresek. Cim a timisoarai kiadóban. (6200)

Dinamót, elektromotort, dieselmotort vagy szívógázmotort keresek 15-40 lóerőset. Molnár mérnök, Timisoara I. Str. Buteanu 12. Telefon 20-12. (2495)

Családiház 2 szoba, konyha, éléskamra, melléképületekkel eladó. Nagy Imre. Zenta Noua, házszám 45. (2494)

Varrógépek, irodaberendezések, irógépek, hálószoβαk, ebédlők, matracok, otománok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttl. 2. az udvarban. (3115)

Megérkeztek az új nagy divatlakok

D. M. A. Mantel und Costume, Elegante Kleider, Modell de a'is, Kommode Modell (1ré Jolie) Wiener Jersey Modelle, Aparte Modelle (Kalap) példányonként 600 lei. Des Idées Mensuelles 1100 lei és portó. Megrendelhető Karsv. u. Arad Bul. Rev. Elisabeta 10

Modern kombinált szobát keres megvételre Riviera virágüzlet. Timisoara. Telefon 35-56. (2431)

Kávépörkölőgép villanymotor meghajtással megvételre kerestetik. Ajánlatok Kissinger Ferenc. Aradul-nou, jud. Arad címére küldendők. (3965)

Két női kabát eladó. Arad. Str. Teuil Doamnei 15. (3975)

Eladó egy tejszótörizálógép teljesen felszerelve, egy tejhűtő és két arab csok-seprűkötőgép varrószékekkel együtt. Ugyanitt kerestetik megvételre 2000 drb. használt téglák. Cim: Arad. Subcetate Str. Hector No. 2. (3969)

Nagy ajtó tokkal együtt jó állapotban eladó. Cim: Arad. Str. G. Alexandrescu 8. I. emelet. (3957)

Hustalan napokon nélkülözhetetlen tanácsadó a Mazdaznan-kéziszakácskönyv. Kapható: Jachan-könyvkereskedésben. Timisoara I. Ára 35 lei. Vidékre bélyegben, 60 lei. (2500)

Hölgyek figyelmébe!

Mérsékelt áron készítek nő és gyermekruhákat és kabátokat Stolimar varrónő, Arad, Str. Teuil Doamnei 15, vízművek mellett

Egy jó állapotban lévő rövid zongora eladó. Cim: Rudolf Mosse. Str. Eminescu 8. Arad. (3974)

Eladó teljesen jó állapotban lévő férfi és gyermek kabátok. Arad. Str. Cosbuc 48.

Lószerszám, két lóra, használt, de jó állapotban, megvételre kerestetik. Siebold, Timisoara II., Str. Telegrafului 22. sz.

Gyermekekőpő 26-os, jó állapotban lévő keresek megvételre. Címeket a kiadóhivatalba kérek. Arad. Str. Eminescu 8

Különféle

Földbirtok 90-100 holdas épületekkel és némi gazdasági felszereléssel felesben vagy biztosíték mellett kezelésre kiadó. Keresztes Ödön, Ludus, jud. Turda. (2485)

Kereskedelmi vállalatot Timisoaran vagy Aradon átvennék. Érdeklődők forduljanak az alábbi címre: Pantea Mihai, Turnu-Severin. Str. Calomfirescu 178. (3156)

Elveszett vasárnap délután Aradon, a színház mögött az 1-es autóbussz megállónál, Hanekker Ernő névre szóló személyazonossági 3 drb. fényképes igazolvány és pénz. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja le Arad, Calea Saguna 99 aatt.

Tartós hullám

a legújabb módszer szerint olajjal főzve

WALTRICH

fodrász Timisoara

II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok, 1-2-3-6-os villamos megállójánál ::

HAZAK FÖLDEK SZÖLÖK MALMOK TELKEK

minden árfokozatban HATSCHER ÜGYNÖKSÉG

Arad Bul. Carol 17. (völ. 40) telefon 13-9